

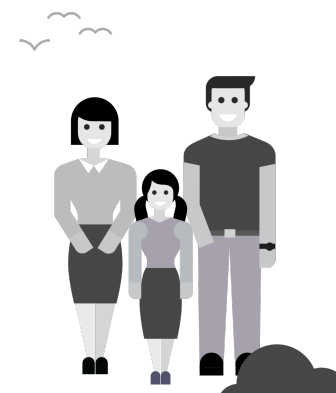
Informasjon til helsesykepleiere og pedagoger

Forsvaret ønsker et økt samarbeid med skoler, barnehager og andre samarbeidspartnere, slik at vi sammen kan bidra til en god overgang for familiene som alle har gjort en viktig innsats i tjeneste for Norge.

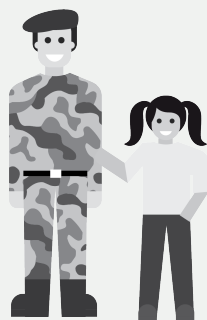
Å flytte mellom landegrenser kan fremkalle flyttstress, og påvirker både tanker, følelser og atferd. Dette skjer både med voksne og barn i ulik grad.

Mange er ikke bevisst over at de går gjennom naturlige reaksjoner på oppbrudd og nyetablering. Reaksjonene kan skje både når man flytter til utlandet og når man flytter hjem til Norge igjen.

Erfaring viser at overgangen for barn ofte kan være større når man vender hjem til Norge.

Hjemkomst

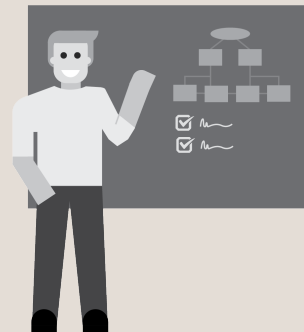
Voksne, barn og unge tenker forskjellig om hva det vil si å komme hjem. Voksne har ofte et ukomplisert forhold til prosessen; språket er kjent, familie og venner venter i Norge og ofte flytter familien tilbake til sitt eget hus som er kjent. Barna kan derimot oppleve at utlandet nå har blitt hjemme og Norge har blitt fremmed.

Reaksjoner hos barn og unge

Når familier flytter hjem, må de på nytt gjennom oppbrudd og avskjed i utlandet. Vi erfarer at for noen barn innebærer dette en flyttesorg knyttet til å forlate det som har blitt det kjente og kjære. Samtidig har barn og unge mindre oversikt og kontroll over valg og flytteprosess, noe som gjerne forsterker reksjonene. Reaksjonene kan komme frem som fysiske uttrykk, hvor de kan blant annet oppleve hodepine, vondt i mage og søvnforstyrrelser. Uro, engstelse og humørsvingninger er også vanlig. Man kan se at noen er mer utagerende i atferden, mens andre blir mer stille.

Videre ser man at tilknytningssystemet aktiveres i hjernen når det som er kjent endres. Dette kan føre til at barn kjenner på et større behov for omsorgsgiver og annet som er kjent for å finne en trygg base. Aktiveringen kan føre til at barn og unge viser en oppførsel som man forbinder med tidligere alders stadier. Eksempelvis kan tenåringer plutselig søke mer nærhet, og søker å sitte på fanget eller ville ha lyset på om natten. De som er mindre kan kanskje søke samsoving.

Annerledes skole

Skolebarn som kommer hjem til Norge vil kunne oppleve en stor overgang knyttet til skole og pedagogiske modeller som benyttes. Samtidig har man kanskje mistet sin plass i klassen eller i vennemiljøet. Videre kan de oppleve at de selv har blitt forandret og formet. Det er kanskje først når de begynner på norsk skole at de legger merke til at innflytelsen fra annet skolesystem, språk og levesett preger ens tenke- og væremåte.

I tillegg har de gått glipp av utviklingen og opplevelsene til venner – og motsatt. Dette kan resultere i at selv om de forstår språket norsk, kan de oppleve vansker med å tolke eller oppfatte koder, referanser og sjargonger hos jevnaldrende. De kan også savne at noen etterlyser eller evner å relatere seg til deres erfaringer.

Ettersom språk og samspill er sentrale deler av det å tilhøre en gruppe, kan slike utfordringer fremheve en utenforskap. Samtidig kan det skape forvirring og usikkerhet rundt eget identitetsforhold.

Barns reaksjoner, behov og strategier varierer. Selv i en søskenflokk kan det være store forskjeller. Det er viktig for oss i Forsvaret å forstå barnas perspektiver i dette. Vårt mål er å redusere uheldige konsekvenser for barn ved en utstasjonering.

Vi ønsker å skape en større bevissthet rundt at de norske barna som flytter hjem bærer med seg en ny sosial og kulturell kompetanse og endring. Denne kompetansen og endringen kan skape usikkerhet og ubehag, fordi man kan føle seg annerledes og utenfor. Samtidig er det viktig å fremheve en bevissthet rundt ressursiden til disse barna, og anerkjenne deres erfaringer.

Faglitteraturen fremhever flere positive egenskaper, som blant annet brobyggerferdigheter, et utvidet verdenssyn, toleranse og sosial kompetanse. Barna trenger å bevisstgjøres på sine ferdigheter som er basert på deres erfaringer, aksept for å bruke kunnskap de besitter samt støtte for å bearbeide det som utfordrer.

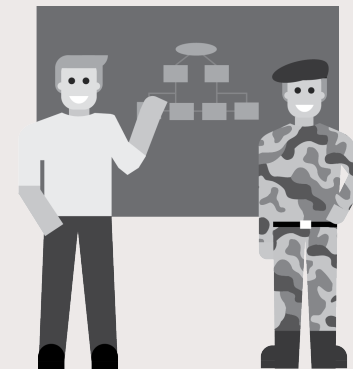
Forsvaret har gode erfaringer med at overgangen for barn og unge blir lettere når det opprettes en dialog mellom familiene og skolen i god tid før skolestart.

Dersom mulig, kan det være nyttig for eleven og foreldre å besøke skolen i løpet av siste året før man flytter hjem. Dette kan være en viktig del av forberedelsen rundt hvordan det blir å ha undervisning på norsk, samt bli kjent nye skoleregler og læringsmetoder. For ungdom kan det være aktuelt å få oversikt over pensum og norske faglige skolebegreper.

Tips til kartlegging

Vi anbefaler at det legges opp til en individuell samtale med barn og unge tidlig i starten av skoleåret. Under samtalen bør man benytte anledningen for å kartlegge hvordan barnet selv opplever å fungere faglig og sosialt. Hvilken flyttehistorikk har barnet? Hvilket språk er benyttet hjemme og på skole? Har barnet fulgt Globalskolen eller tilsvarende under sitt opphold i utlandet? Er det noe behov for spesifikk støtte? Dette er for å kartlegge momenter fra utlandsoppholdet, både hemmende og styrkende, som kan være av betydning for barnets nye hverdag.

Helsesykepleier eller sosiallærer kan være en viktige ressurs for samtaler og støtte under overgangsfasen.

Start dialog

Spørsmål?

Har du spørsmål, eller noe du ønsker å diskutere, ta gjerne kontakt med Forsvarets familierådgiver for «NATO Peacetime Establishment» i Forsvarets personell- og vernepliktssenter:

fpvs.ua.sio.oppfolging@mil.no

FORSVARET

For alt vi har. Og alt vi er.